

บทคัดย่อ

การค้นพบภาพเขียนสีและแหล่งฝังศพยุคก่อนประวัติศาสตร์ครั้งแรกในภาคกลางของประเทศไทย ถ้ำเลี้ยงผา เขาผาแรต อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

แหล่งโบราณคดีถ้ำเลี้ยงผา เขาผาแรต ตั้งอยู่ที่บ้านสวนใหม่เขาผาแรต หมู่ที่ ๑๓ ตำบลน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เป็นถ้ำที่มีความกว้างประมาณ ๕ เมตร ความลึกประมาณ ๗ เมตร เพดานต่ำ รูปครึ่งวงกลม ปากถ้ำหันหน้าไปทางทิศใต้ วางตัวตามแนวทิศตะวันออกเฉียง-ทิศตะวันตก พบมูลเลี้ยงผา จำนวนมากบริเวณเพิงผาปากถ้ำ จึงเป็นที่มาของการตั้งชื่อ “แหล่งโบราณคดีถ้ำเลี้ยงผา” และเมื่อพิจารณาผนังถ้ำ ด้านขวามือ ตั้งแต่บริเวณทางขึ้นเข้าไปประมาณ ๓-๔ เมตร จึงได้พบกับภาพเขียนสีแดง ผีมีอมมนุษย์โบราณ แบ่งเป็น ๓ ส่วนบนผนังถ้ำ เป็นภาพคน ภาพวัว ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องราวการประกอบพิธีกรรมบางอย่าง โดยลักษณะของภาพเป็นภาพลายเส้นสีแดงแบบโครงร่าง (Outline) แบบเงาทึบ (Silhouette) และคนแบบกิ้งไม้ (Stickman) บางภาพแสดงกายภาพของคนและสัตว์อย่างชัดเจน มีการแต่งตัวและเครื่องประดับชัดเจน แสดงท่าทางคล้ายกับการรำรำ สันนิษฐานว่าอาจเป็นพิธีกรรมเพื่อความอุดมสมบูรณ์ในการทำเกษตรกรรม คล้ายกับที่พบที่เขาลาหาร อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี และเมื่อเดินผ่านเพิงผาเขาไปจะพบกับโถงถ้ำ ภายในเต็มไปด้วยชิ้นส่วนกระดูกมนุษย์และสัตว์กระจายอยู่ทั่วไป พบเป็นโครงกระดูกมนุษย์จำนวน ๔ โครง วิเคราะห์ได้ว่าเป็นกะโหลกศีรษะมนุษย์เพศหญิง อายุประมาณ ๑๗-๒๕ ปี ชิ้นส่วนขากระดูกกร้างของมนุษย์เพศหญิง อายุประมาณ ๒๕-๓๕ ปี ชิ้นส่วนขากระดูกกร้าง ไม่สามารถระบุเพศได้ อายุประมาณ ๑๒-๒๕ ปี และชิ้นส่วนขากระดูกกร้าง ไม่สามารถระบุอายุและเพศได้ ที่พื้นถ้ำพบเศษภาชนะดินเผา ซึ่งโดยมากเป็นลายเชือกทาบ ภาชนะดินเผาแบบพิเศษแบบผิวเรียบสีดำตกแต่งผิวด้วยการขัดมันมีสัน สะเก็ดเครื่องมือหินกระดูกและชิ้นส่วนฟันสัตว์ประเภทวัวควาย หอยเบี้ยและหอยโข่ง ในเบื้องต้นสันนิษฐานว่า หลักฐานเหล่านี้เป็นสิ่งของที่อุทิศให้กับผู้ตายในพิธีกรรมการฝังศพ

การค้นพบภาพเขียนสีชุดใหม่ที่ถ้ำเลี้ยงผา เขาผาแรตในครั้งนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่มีการพบภาพเขียนสีร่วมกับการฝังศพมนุษย์ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลรายละเอียดความสัมพันธ์กันทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะการหาชุมชนโบราณบนที่ราบใกล้กับคลองตะกอน ซึ่งเป็นลำน้ำสายใหญ่ที่ไหลผ่านเขาผาแรตแห่งนี้ จากการกำหนดอายุเบื้องต้นด้วยการเปรียบเทียบกับแหล่งภาพเขียนสีที่เขาลาหาร สันนิษฐานว่าอยู่ในสมัยหินใหม่ (๔,๐๐๐-๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว)